

Alpe v središču pozornosti podnebne politike

Podnebna politika stavi na občine: Andreas Pichler, Jochen Flasbarth, Heike Summer in Helmut Hojesky na konferenci COP 23 (od leve proti desni) © Eike Christiansen/BMUB

Temperatura v Alpah narašča hitreje, kot je svetovno povprečje. – Rešitev ne iščejo le na konferenci OZN o podnebnih spremembah v Bonnu.

Od 6. do 17. novembra 2017 poteka v Bonnu v Nemčiji konferenca OZN o podnebnih spremembah (COP 23). Gostitelj konference je Fidži, otoška država v Tihem oceanu. Na konferenci so zastopane tudi gorske regije, kot so Alpe – prav v občutljivem ekosistemu alpskega prostora je namreč vsakodnevno občutiti posledice globalnega segrevanja. Ledeniki se topijo, gore se rušijo, reke prestopajo bregove, snega ni. Že leta 2015 so s pozivom, ki so ga naslovile na udeležence pariške podnebne konference COP21, alpske občine poskusile predstaviti svoje stališče in opozoriti na pomen zavezujočih in ambiciozno zastavljenih ciljev.

Cilj, ki so si ga alpske države postavile leta 2016 na Alpski konferenci v Grassau/D – vzpostavitev podnebno nevtralnega območja Alp do leta 2050, je še zelo daleč. Ustanovitev Alpskega podnebnega sveta bi tu veliko pripomogla. Predstavniki vseh alpskih držav bodo skupaj pregledali Akcijski načrt Alpske konvencije za podnebje na območju Alp iz leta 2009 in opredelili ukrepe, ki jih bo treba izvesti. Predsednik Alpskega podnebnega sveta Helmut Hojesky je v [intervjuju](#) s CIPRO povedal, da je podnebni svet že pripravil poročilo o obstoječih pobudah za podnebne spremembe, na podlagi kateri bi bilo mogoče opredeliti potencialna področja delovanja. Kot je opozoril Hojesky, je največji izziv vprašanje, kako te teme najučinkoviteje vključiti v prihodnje mandate in tekoče dejavnosti vseh teh delovnih področij.

Boj proti podnebnim spremembam od spodaj

Alpske države pri izvajanju stavijo na svoje občine: sodelovanje z občinami skriva v sebi velik potencial. Občine so zaradi svoje povezanosti z državljani postale učinkovit partner v boju proti podnebnim spremembam. 6. novembra 2017, na uvodni dan konference COP23, je CIPRA predstavila Partnerstvo alpskih občin za podnebje. V okviru partnerstva z mrežnima organizacijama Povezanost v Alpah in Alpsko mesto leta ter s podporo nemškega Zveznega ministrstva za okolje bo CIPRA International v prihodnjih letih dejavno krepila vlogo alpskih občin in mest pri še ambicioznejših prizadevanjih za uresničevanje podnebnih ukrepov

Okvirne pogoje in vire morajo vsekakor zagotavljati vlade. Pristojnosti morajo biti jasno opredeljene. Medtem ko si politika večinoma pridržuje pravico do razprav in odločanja, pa se na izvedbeni ravni dogaja razmeroma malo, kar pa seveda ne bi smel biti problem, če so pristojnosti za izvajanje ukrepov in okvirni pogoji jasni. Predsednik CIPRE International Andreas Pichler poudarja: »Nič ni dobro, razen če to storimo.« V tem smislu bi morale številne občine in njihovi angažirani prebivalci varstvo podnebja postaviti visoko v svoj program dela. »Od njih se lahko učijo druge občine, pa tudi politika na višji ravni,« je prepričan Pichler.

Prvi vpogled v dejavnosti Alpskega podnebnega sveta je pripravil Stalni sekretariat Alpske konvencije. Poročilo in brošura Podnebne spremembe – kako vplivajo na Alpe in kaj lahko storimo? sta na voljo na spletni strani Alpske konvencije.

Viri in več informacij:

www.cop-23.org (en) , <http://enb.iisd.org/climate/cop23/enbots> (en) , www.cipra.org/si/staliska/varstvo-podnebnja-zdaj , www.alpconv.org/si/organization/groups/AlpineClimateBoard/default.html , www.alpconv.org/si/publications/brochures/default.html , www.bmub.bund.de/themen/nachhaltigkeit-internationales/int-umweltpolitik/alpenkonvention/partnerschaft-der-alpenkommunen-fuer-mehr-klimaschutz-auf-der-cop-23-vorgestellt (de) , <http://alpenallianz.org> , www.alpenstaedte.org

Varstvo podnebja in prilagajanje podnebnim spremembam kot presečni temi

Helmut Hojesky, predsednik Alpskega podnebnega sveta © BMLFUW Alexander Haiden

Kako doseči, da bodo Alpe do leta 2050 postale podnebno nevtralnno območje? Predsednika Podnebnega sveta Alpske konvencije Helmuta Hojeskyja smo vprašali, kateri so cilji in naloge sveta ter kako ta deluje.

Gospod Hojesky , katere naloge opravlja Podnebni svet Alpske konvencije?

V okviru XIV. Alpske konference je bil ustanovljen Podnebni svet Alpske konvencije, ki naj bi na območju Alp med seboj povezoval obstoječe pobude in prizadevanja na področju preprečevanja podnebnih sprememb in podajal predloge za vzpostavitev konkretnega sistema ciljev Alpske konvencije o perspektivi, ki jo predstavlja »podnebno nevtralni alpski prostor«. Vse skupaj se bo odvijalo v skladu z evropskimi in mednarodnimi cilji. Poročilo o rezultatih bo predloženo na XV. Alpski konferenci.

Katere ukrepe je Svet Alpske konvencije za alpsko podnebje opredelil za dosego cilja, tj. vzpostavitve podnebno nevtralnega območja Alp do leta 2050?

Svet pripravlja konkretna navodila in ta so trenutno še v obliki osnutka. Je pa na podlagi celovitega pregleda obstoječih pobud na temo podnebnih sprememb in poročila – oboje je pripravil svet – že mogoče opredeliti možna področja delovanja. Na naslednji seji se bo svet posvetil priporočilom in izdelavi omenjenega sistema ciljev.

Katere so največje ovire pri izpolnjevanju teh nalog in pri doseganju tega cilja?

Preprečevanje podnebnih sprememb in prilagajanje njihovim posledicam sta presečni temi, ki se pojavljata tudi v okviru delovanja skoraj vseh delovnih skupin in platform Alpske konvencije. Največji izziv je vprašanje, kako te teme najučinkoviteje vključiti v prihodnje mandate in tekoče dejavnosti vseh teh delovnih področij.

Kako je v svet vključena civilna družba?

Sestava Podnebnega sveta Alpske konvencije je kar najbolj pisana. Predstavniki civilne družbe, kot so WWF, CIPRA, Iscar, DAV, Alparc in CAA, sodelujejo na sejah sveta in se aktivno vključujejo v njegovo delo, s tem pa je zagotovljeno, da se upoštevajo tudi njihovi interesi.

Kako ocenjujete vašo vlogo predsednika sveta?

Še zlasti se mi zdi pomembno, da se vzpostavi povezava s pogajanj, ki na temo podnebne politike potekajo na evropski in mednarodni ravni. Le s skupnimi prizadevanji bomo namreč lahko dosegli cilje pariškega sporazuma o podnebnih spremembah in podnebno nevtralnega območja Alp do leta 2050.

Zbogom, smučanje!

Katharina Conradin, predsednica CIPRE International © Martin Walsler

Zima je pred vrati. V višjih legah na območju zimskošportnih središč so snežne naprave že začele obratovati. A število smučarjev upada in zato je le težko upravičiti velike naložbe v širitev smučišč. Čas je za spoznanje, da smučanje ne more biti poslovni model prihodnosti, ugotavlja Katharina Conradin, predsednica CIPRE International.

Število smučarskih vozovnic, ki so bile prvič registrirane ob vstopu na švicarska smučišča, je v upadanju in to za več kot tretjino v zadnjih 25 letih. Tudi v Italiji trend vidno nazaduje in v primerjavi z letom 1995 je v Avstriji za tretjino manj smučarjev, kot jih je še bilo sredi devetdesetih let. Rast je mogoča samo še tam, kjer jim uspe pritegniti turiste iz drugih smučarskih središč. Posledica takega stanja je dejstvo, da četrtina do tretjina vseh smučišč v Alpah posluje z izgubo. Zaradi pomanjkanja snega v zadnjih letih so se razmere le še poslabšale.

Zato se zdi še toliko bolj nesmiselno, da se vsako leto v širjenje smučišč še vedno vlaga več sto milijonov evrov. V predalih načrtovalcev čakajo na realizacijo številni projekti: od načrtovane povezave med smučiščema Ötztal - Pitztal v Avstriji in nemškega Sudelfelda do primerov, kot sta Andermatt - Sedrun v Švici in Les Vans v Franciji. Kot [opozarja](#) CIPRA, so načrtovalci marsikaterega od projektov že izvlekli iz predalov. Tudi pravni spor, ki je izbruhnil zaradi projekta [Riedberger Horn](#), je zadnji teden dočkal svoj konec – in to v škodo narave in v nasprotju z vsako finančno logiko.

A več kot bo vlaganja v smučarski šport, težje se bo preusmeriti v druge dejavnosti. Smučarski cirkus je namreč postal prevelik projekt, da bi kar propadel. In ker se ne more zgoditi to, kar se ne sme zgoditi, so v njegovo reševanje vskočile države in občine ter prevzele primanjkljaj, kar za državo pomeni tveganje za povečanje javnega dolga.

S takimi vlaganji ne uničujemo le gora, ampak tudi našo prihodnost. Vsa sredstva, ki jih danes vlagajo v širitev smučišč, bi se lahko uporabila za razvoj trajnostnih projektov na drugih področjih in zunaj energijsko intenzivnega zimskega turizma, ki uničuje pokrajino. Nespremenljivo je ravnati tako, kot smo ravnali doslej samo zato, ker si ne želimo predstavljati prihodnosti brez smučanja! Čas je za premislek in načrtovanje prihodnosti v Alpah brez žičniških naprav – skupaj, celovito in na podlagi regionalnih strategij, kot jih je CIPRA opisala v svojem dokumentu [Sončev obrat v zimskem turizmu](#).

Zlato in diamanti za biotsko raznovrstnost

Več kot čudovito: travnik, ki različnim vrstam zagotavlja preživetje.

Projekta speciAlps se udeležuje pet regij z alpskega območja. Namen projekta je »pozlatiti« naravo na območju sodelujočih občin.

Mokrišča, suha travišča, žive meje, biotopi ali gozdovi so primeri naravnih bogastev, ki občinam na območju Alp zaradi svoje velike biotske raznovrstnosti dajejo veliko vrednost. Številnim živalim zagotavljajo življenjski prostor. Istočasno ljudje cenimo privlačnost in kakovost življenja v delujočem naravnem prostoru. Potenciali tega prostora še zdaleč niso izčrpani. In to je izhodišče skupnega projekta CIPRE International in Omrežja občin Povezanost v Alpah – speciAlps. Živalske in rastlinske vrste ter naravni habitati so naravno bogastvo, ki leži pred domačimi vrati in katerega vrednost bo priznana – tako rekoč »pozlačena« – v okviru projekta. Tako lahko, denimo, zelene površine postanejo biotopi ali suha travišča, uredijo se učne poti ali pa zasadišče zelenih pasov vzdolž polj.

Zdaj je že znano, katerih pet pilotnih regij bo sodelovalo pri projektu: regija GAL Escartons e Valli Valdesi (Piemont/I), Slovenske Alpe (Slovenija), Unione Territoriale delle Valli e delle Dolomiti Friulane (Furlanija/I), Vorarlberg/A in Communauté de communes Alpes Provence Verdon/PNR des Préalpes d'Azur/F. Prva faza predvideva vzpostavitev projektnih ekip v vseh regijah. Ekipa, ki bodo sestavljene iz predstavnikov politike, javnih organov in državljanov, bodo opravile analizo potencialov domače regije, na podlagi katere bodo pilotne regije nato izdelale načrt konkretnih ukrepov in dejavnosti, ki se navezujejo na lokalno naravno bogastvo, in jih udeležijo. Projektne ekipe bodo ves čas procesa spremljali usposobljeni lokalni koordinatorji in jim tudi individualno svetovali. International in Omrežje občin v okviru projekta zagotavljata strokovno znanje in izkušnje, imata pa tudi vlogo koordinatorjev na lokalni ravni. Mednarodno povezovanje in izmenjava med posameznimi pilotnimi regijami je nadaljnji pomemben element, s pomočjo katerega se udeleženci lahko učijo drug od drugega in si med seboj koristijo. Antonio Zambon, koordinator omrežja v Furlaniji, je zadovoljen: »Unione Territoriale delle Valli e delle Dolomiti Friulane je zelo zainteresirano za odkrivanje in ohranjanje našega naravnega bogastva. To ne bo prispevalo le k biotski raznovrstnosti, temveč tudi h kakovosti življenja, prav tako pa prineslo koristi našim prebivalcem, otrokom in naravi.«

Projekt speciAlps izvajata CIPRA International in Omrežje občin Povezanost v Alpah, sofinancira ga nemško Zvezno ministrstvo za okolje, varstvo narave, gradnjo in varnost reaktorjev, prav tako pa ga finančno podpirata še fundaciji Heidehof Stiftung in pancivis Stiftung.

Več informacij na:

www.cipra.org/sl/cipra/international/projekti/tekoci-projekti/specialps , www.alpenallianz.org/sl/projekti/specialps

Prenos znanja in izkušenj za bolj energetsko in okoljsko učinkovite objekte

Več energijske učinkovitosti za priložnostne objekte – tudi z uporabo fotovoltaike. © Manca Čujež

Okoljske naložbe so le eden izmed korakov na poti k energetsko in okoljsko učinkovitim priložnostnim objektom.

V projektu Od gora do dolin sta CIPRA Slovenija in Planinska zveza Slovenije ozaveščali, izobraževali ter spodbujali prenos znanja in dobrih praks med upravljavci priložnostnih objektov (planinske koč, lovski, ribiški, skavtski domovi ...). S tem namenom sta organizirali strokovno ekskurzijo na planinsko koč Hochweißsteinhaus v Avstrijo in pripravili delavnico z namenom oblikovanja priporočil, ki bodo sofinancerju projekta, Ekoskladu, slovenskemu javnemu okoljskemu skladu, in drugim odločevalcem v pomoč pri pripravi politik ter shem financiranja okoljskih naložb. Trenutno namreč ni finančnega ukrepa, ki bi v obliki nepovratnih sredstev ali ugodnih kreditov, pomagal organizacijam pri okoljskih naložbah v priložnostne objekte.

Kljub zahtevnemu položaju zaznavamo vedno več naložb v priložnostne objekte. Za 20 objektov, večinoma planinskih koč, se je v projektu izvedlo brezplačno svetovanje na področju učinkovitosti, kar dokazuje, da so želje po znanju in spremembah med upravljavci objektov velike. Vodja projekta Dušan Prašnikar, PZS: »Projekt Od gora do dolin je dokazal, da imamo že veliko znanja in izkušenj, v priložnosti pa bo potrebno še več delati na pretoku znanja med organizacijami.«

V planinskih kočah, ki so že dodobra zakorakale na pot učinkovitosti, so organizirali tudi dneve odprtih vrat, kjer so obiskovalcem razkazali objekte in jim razložili vlogo čistilne naprave, toplotnega ovoja ... V kočah pa so se odpravili tudi mladi planinci, ki bodo znanje o energijski in okoljski učinkovitosti uporabili tudi v domačem okolju.

Viri:

www.eko-objekti.pzs.si , www.ekosklad.si

Filmski natečaj za mlade v okviru projekta GaYA

Pozor, snemamo! Mladi lahko na filmskem natečaju GaYA predstavijo upodobitev svojega sveta v Alpah. © pixabay_gencko

Mladi filmski navdušenci, pozor! Začel se je filmski natečaj za mlade v okviru projekta GaYA – A My Alps – My Chance. Vse do 31. maja 2018 lahko kandidirate s kratkimi filmi, v katerih boste prikazali aktivno sodelovanje mladih pri sprejemanju odločitev na lokalni ravni na območju Alp.

Pod geslom My Alps – My Chance išče CIPRA skupaj z drugimi partnerji projekta GaYA kratke filme, ki prikazujejo aktivno delovanje in prizadevanja mladih v območju Alp pri sprejemanju odločitev v lokalnih skupnostih. Le tišči, ki tudi sami sodelujejo, lahko sodelujejo, lahko sodelujejo, pri čemer področje njihovega delovanja ni pomembno. Aktivno lahko sodelujejo v domači občini ali pa si prizadevajo za napredek na področju izobraževanja, trajnostnega razvoja ali družbe oz. pri drugih temah, ki so ključnega pomena za življenje v Alpah. Mladi ustvarjalci bodo tako lahko izkoristili priložnost, da posnamejo »svoje Alpe« in se z njimi ustvarjalno soočijo.

Nagrajenci bodo prejeli vabilo na filmski festival GaYA, to pa bo vključevalo še potovanje v francoski Chambéry, kjer bo festival, dve nočitvi in zanimiv razvedrilni program. Petnajst najboljših filmov si bo od 30. novembra do 1. decembra 2018 mogoče ogledati v različnih državah. Mladi v starosti od 16 do 25 let se natečaja lahko udeležijo sami ali skupaj z največ tremi prijatelji oz. prijateljicami (tj. v okviru mladinske organizacije, šole oz. izobraževalnega programa, projektne skupine ...). Kratki filmi ne smejo presegati štirih minut, zadnji rok za oddajo je 31. maj 2018.

Izvedba filmskega natečaja bo potekala v okviru projekta GaYA, ki ga sofinancirata Evropski sklad za regionalni razvoj prek Interregovega programa Območje Alp in nemško Zvezno ministrstvo za okolje, varstvo narave, gradnjo in varnost reaktorjev. Cilj projekta GaYA je okrepiti aktivno sodelovanje mladih v regionalni politiki in izboljšati kakovost demokratičnih procesov v alpskem prostoru.

Več informacij na:

www.alpine-space.eu/project-news-details/si/1871 , www.cipra.org/sl/cipra/international/projekti/tekoci-projekti/gaya

Zahteve CIPRE za več trajnostnosti v EUSALP

Vedno znova se Strategija EU za alpsko makroregijo (EUSALP) izrablja kot platforma za individualne interese. V odprtem pismu CIPRA opozarja na nepravilnosti in ponuja rešitve.

Naslednji teden bo v Münchnu/D potekala generalna skupščina EUSALP. Mednarodna komisija za varstvo Alp CIPRA se pred skupščino s kritičnim mnenjem obrača na pristojne ministre in ministrice.

Vključevanje in spodbujanje mladih k oblikovanju kakovostnega življenja v Alpah © CIPRA International

CIPRA po eni strani izpostavlja potencial EUSALP kot prostor za udejanjanje trajnostnega razvoja in zahteva, da si ne bi smeli prizadevati za gospodarski razvoj, ki bi škodil ekološki in socialni dimenziji trajnostnega razvoja. Vedno znova se pojavljajo zagovorniki kratkoročnih idej in finančno potratnih spodbud za gospodarsko rast, kot so gradnja avtocest, smučišč ali turističnih atrakcij na alpskih zavarovanih območjih, pri čemer jih zastopa pisana družina akterjev. Gospodarstvo kot podsistem naše družbe ima velik pomen za razvoj alpskega prostora in povezanost družbe, vendar pa ne sme pretehtati bogate biotske raznovrstnosti, čistega zraka, trajnostne mobilnosti ali neokrnjenih pokrajin, še navaja pismo.

Po drugi strani CIPRA opozarja, da mora EUSALP graditi na preverjenih pravno zavezujočih instrumentih, kot je, denimo, Alpska konvencija. Poleg tega CIPRA predlaga, da je treba razmisliti, kako mladim, ki jih sprejete odločitve najbolj prizadenejo, dati priložnost za sodelovanje v postopkih odločanja in načrtovanja. Cipa obžaluje, da se tudi glas civilne družbe v akcijskih skupinah EUSALP še vedno premalo upošteva. »Kljub vsem prizadevanjem za izboljšanje učinkovitosti in kljub želji po hitrih procesih odločanja mora biti dovolj prostora odmerjeno tudi sodelovanju.«

www.b2match.eu/alpine-forum-munich (de, en)

Olimpijska bakla ne bo zagorela

Odločen »ne!« olimpijskim igram: Tirolci so zavrnili kandidaturu za zimске olimpijske igre 2026. © Province of British Columbia_flickr

Prebivalci Tirolske so zavrnili kandidaturu za organizacijo zimskih olimpijskih iger v letu 2026. Tudi veliki športni dogodek se tudi sicer srečuje z velikim odporom na celotnem območju Alp.

Še jasnejši kot na avstrijskem Tirolskem je bil odgovor deželnega glavnega mesta: Innsbruck je namreč zavrnil olimpijsko kandidaturu s 67,4 odstotka glasov. V obrazložitvi predloga kandidature je bil govor o »regionalno prilagojenih ter gospodarsko in okoljsko sprejemljivih zimskih olimpijskih in paraolimpijskih igrah leta 2026«. A zveneče besede prebivalcev niso prepričale glede prizadevanj Mednarodnega olimpijskega komiteja (MOK) za potrebne reforme. V medijih so se vrstile kritične ocene: očitki o korupciji in zadolženosti v Riu, silovit porast stroškov v Sočiju, olimpijske igre na umetnem snegu v Pekingu.

Predvsem pa še vedno niso bile izvršene temeljne reforme. Kot je pokazal referendum na Tirolskem, prebivalci Alp nasprotujejo brezozirnemu olimpijskemu gigantizmu. Zimske olimpijske igre v sedanji obliki niso ne okoljsko ne socialno sprejemljive, je v svojem [dokumentu](#) Alpe brez olimpijskih iger opozorila tudi CIPRA. Katharina Conradin, predsednica CIPRE International, pri tem poudarja: »Izkusnje iz preteklih desetletij kažejo, da gorski svet ni primeren za organizacijo tega okolju škodljivega in uničujočega megadogodka.«

V Valaisu/CH še vedno poteka razprava o kandidaturi mesta Sion. Švicarska vlada kandidaturu za zimске olimpijske igre 2026 podpira in bo, če bo ta uspešna, igre tudi finančno podprla z vsoto do 995 mio. frankov. Poleg tega MOK prvič dopušča omejeno jamstvo za primanjkljaj države gostiteljice, še vedno pa ni jasno, kdo bi kril morebitno prekoračitev stroškov. Vzdušje med prebivalci in politiki je zadržano, olimpijske sanje Graubündna so spomladni na voličih že razblinile, poleg tega pa zimski športi zaradi podnebnih sprememb nimajo več takega pomena. »Zaradi krajših zim in pomanjkanja snega je umeščanje Švice kot zimskošportne destinacije povsem v nasprotju s celoletnimi strategijami,« ugotavlja Katharina Conradin.

Viri in več informacij:

www.cipra.org/sl/dosjeji/zimske-olimpijske-igre/stalisce-cipre-1, www.olympia-nein.ch/go/aktuelles/meldungen/katharina.php (de), www.olympia-nein.ch/go/aktuelles/meldungen/oberwallis.php (de), www.nolympia.de/ (de), www.sueddeutsche.de/sport/olympische-winterspiele-alles-auf-weiss-1.3714272 (de), derstandard.at/2000064866990/Olympia-2026-Frage-fuer-Volksbefragung-rechtswidrig (de), www.nzz.ch/schweiz/das-wallis-und-olympia-eine-liebesgeschichte-ld.1323001 (de), www.spiegel.de/sport/sonst/olympia-2016-rio-bleibt-auf-schulden-sitzen-und-hofft-vergeblich-auf-das-ioc-a-1156952.html (de), www.aargauerzeitung.ch/schweiz/reichen-995-millionen-fuer-olympia-jetzt-kommt-das-ioc-der-schweiz-entgegen-131858477 (de)

Priznanja so prejele kakovostne in lepe stavbe

Brand/A: Stavbi, v kateri je osnovna šola, je žirija Constructive Alps podelila najvišjo oceno. © Caroline Begle

Konec oktobra 2017 so v Bernu v Švici razglasili zmagovalce, ki so se potegovali za mednarodno arhitekturno nagrado Constructive Alps. Nagradjeni projekti so primer kakovostne alpske arhitekture, ki ni samo estetsko dovršena, marveč spoštuje tudi načela in zahteve trajnostnega razvoja.

Namen letošnjega že četrtega arhitekturnega natečaja je spodbuditi projekte trajnostne gradnje in prenove na območju Alp. Za nagrado se je tokrat potegovalo 261 projektov iz vseh alpskih držav, ki jih je ocenila mednarodna žirija. Poleg arhitekturne kakovosti je žirija velik pomen pripisala tudi dejstvu, v kolikšnem obsegu so projekti sledili celostnemu trajnostnemu pristopu. Člani žirije projektov tako niso presojali le z vidika energetske učinkovitosti, temveč so v oceno vključili tudi njihovo socialno in ekonomsko dodano vrednost.

Stavba osnovne šole v avstrijskem Brandu je žirijo prepričala s svojo brezčasno arhitekturo, prilagojeno okolju, v katerem stoji, z dosledno uporabo domačega lesa kot lokalnega vira in z zelo ugodno energijsko bilanco. Drugo nagrado sta prejela avstrijska projekta iz Salzburga in Koroske, na tretjem mestu pa jima sledi projekt iz Trentina/Al. »Projekti so lep primer, kako lahko v tako občutljivem prostoru, kot je alpski, gradimo spoštljivo do tega prostora in smo obenem inovativni,« je na prednosti nagradjenih projektov opozoril Kóbi Gantenbein, predsednik žirije in izdajatelj arhitekturne revije Hochparterre.

Arhitekturno razstavo sta tudi tokrat razpisala Švica in Lihtenštajn, CIPRA International pa je zagotovila strokovno in organizacijsko podporo. Vsi, ki jih nagrada Constructive Alps zanima, se lahko s projekti natančneje seznanijo v strokovni publikaciji založbe Hochparterre. Projekti so predstavljeni tudi na potujoči razstavi, ki jo bo do konca februarja prihodnje leto 2018 gostil Alpski muzej v Bernu/CH. Tam bo konec oktobra 2017 tudi podelitev nagrad. 27. novembra popoldne pa se je, po obisku razstave v muzeju, mogoče udeležiti še prireditve [Valendas – trajnostni razvoj graubündenske gorske vasi](#), ki jo bo CIPRA International organizirala skupaj z društvom Valendas Impuls.

Več informacij:

www.constructivealps.net/sl/, www.alpinesmuseum.ch/de/veranstaltungen (dr, fr, en), www.hochparterre.ch/nachrichten/architektur/blog/post/detail/vorbildlich-am-berg/1508329989 (de)

Kontaminirana otroška igrišča

Zahteve, da mora postati Tirolska dežela brez pesticidov, postajajo vse glasnejše. © CIPRA Južna Tirolska

Študija okoljevarstvene organizacije je odkrila pesticide na južnotirolskih otroških igriščih. Deželna uprava avtonomne pokrajine se brani očitkov.

Študija, ki je bila opravljena po naročilu Krovnega združenja za varstvo narave in okolja, naj bi ugotovila, kolikšna je onesnaženost javnih površin s pesticidi na Južnem Tirolskem/Al. Predmet analize so bila otroška igrišča, ki jih od leta 2009 zakon uvršča k občutljivim območjem in jih je treba še posebej zaščititi pred pesticidi. Analiza vzorcev trav, ki so bili odvzeti maja 2017, je pokazala, da je bilo v času izvedbe glavnega škropljenja 29 od skupno 71 pregledanih otroških igrišč onesnaženih z enim ali več pesticidi. Ugotovljene koncentracije so deloma presegle najvišje mejne vrednosti, ki jih za živila dopušča EU.

Rezultati dopuščajo domnevo, da na Južnem Tirolskem predpisana merila o mejnih vrednostih pesticidov ne zadostujejo in da ljudje prihajajo v stik s pesticidi nevede ne le na otroških igriščih, temveč tudi na drugih lokacijah. Andreas Riedl, direktor Krovnega združenja za varstvo narave in okolja in CIPRE Južna Tirolska, je prepričan, da južnotirolska vlada podcenjuje rezultate študije, čeprav bi jo morala izkoristiti kot priložnost za uvedbo sprememb. Riedl povzema: »Deželna vlada se brani očitkov in študiji poskuša zmanjšati pomen študije. Naš namen ni bil, da bi na podlagi študije iskali kršitelje, temveč smo želeli le opozoriti, da je problem treba rešiti.«

Južna Tirolska že leta polni naslovnice časopisov zaradi prekomerne uporabe pesticidov, zlasti v sadjarstvu. Mednarodno pozornost je pred letom dni vzbudila občina Mals, ki se je na civilno pobudo odločila proti uporabi pesticidov. Južnotirolske okoljske organizacije že leta poskušajo prepričati pristojne, da je kmetijstvo brez pesticidov edina in prihodnost usmerjena in trajnostna pot. Pri tem seveda ne gre le za onesnažena občutljiva območja ali za varstvo biotske raznovrstnosti ali tal. »Regija brez pesticidov bi pomenil tisti edinstven adut, po katerem bi bila naša regija prepoznavna,« pojasnjuje Riedl. Kako nujna je sprememba politike, je pokazal tudi Inštitut za okolje iz Münchna/D s svojjo

kampanjo Pestizidtirol, s katero so se odzvali na turistično promoviranje Južne Tirolske v Nemčiji, s preoblikovanimi plakati Južna Tirolska – turistična dežela pa opozorili na uporabo pesticidov v avtonomni pokrajini.

Viri in več informacij:

www.umwelt.bz.it/aktuelles/presse/pestizide-sensible-zonen-sind-nicht-ausreichend-gesch%C3%BCtzt.html (de, it) , www.provinz.bz.it/news/de/news.asp?news_action=4&news_article_id=599844 (de) , wundervonnals.com/tag/pestizide (de) , www.br.de/br-fernsehen/sendungen/unkraut/themen-nach-rubriken/regionales-gesundes/suedtiroler-dorf-mals-kaempft-gegen-pestizide-100.html (de) , www.handelskammer.bz.it/de/was-w%C3%A4re-s%C3%BCdtirol-ohne-seinen-tourismus (de, it) , <https://pestizidtirol.info> (de)

Manj snega, več dolgog

Na smučišču v Zermattu/Cervinii se že pripravljajo na gradnjo najvišje kabinske žičnice na svetu. © Zermatt Bergbahnen AG

Območje smučišča v Scuolu/CH bodo razširili v višje nadmorske višine. Upravni organi so za naložbo že prižgali zeleno luč. Upravljavci žičnic si za širjenje obstoječih smučišč prizadevajo po celotnem območju Alp, a možnosti, da bi zapadle zadostne količine snega, skoraj ni.

Naslednji seznam ima napako: več kilometrov smučarskih prog, več prevoznih naprav, več denarja, več snega. Kot dokazujejo različne študije, je število dni z zagotovljeno snežno odejo na sezono vedno manjše, a kljub temu smučišča še vedno intenzivno vlagajo v svojo infrastrukturo. Tu postavijo novo nihalko, tam gondolo, spet drugje se pojavi nova sedežnica, novi kilometri prog.

Skoraj nepregledno število tovrstnih primerov lahko najdemo po celotnem območju Alp. V avstrijskem Kaprunu bo podjetje, ki upravlja z žičnicami, aprila začelo graditi novi progi, ki bosta med seboj povežeta smučišči na pogorju dveh gor. Širitev švicarskega smučišča Scuol se lahko začne, saj so pristojni organi pred nekaj dnevi v okvirni prostorski načrt vnesli potrebne prilagoditve, to pa bo istočasno omogočilo povezavo s čezmejnimi smučiščem Ischgl - Samnau. V Samnau načrtujejo gradnjo štirih naprav, s katerimi se bo območje povečalo za 80 ha. Na smučišču Saalbach – Hintertglen – Leogang – Fieberbrunn obratuje nova kabinska žičnica, urejena je tudi nova smučarska proga. Načrtovana je povezava z območjem Schmittenhöhe prek Zella am See. Odločitev o spektakularni povezavi smučišč na območju ledenika v Pitztal in Söldnu naj bi sprejeli v začetku leta 2018. V Franciji so vlagatelji odobrili 350 mio. evrov za gradnjo nove povezave med

smučiščema Alpe d'Huez in Les Deux Alpes – skupaj bo na voljo 475 km prog. Pristojni organi v dolini Aoste v Italiji so izdali dovoljenje za gradnjo povezave med smučiščema na pogorju Monterose in v Zermattu/Cervinii, v ta namen pa bi morali na italijanski strani zgraditi enajst kilometrov dolgo povezovalno progo, katere trasa bi potekala po doslej neokrnjeni pokrajini – investitorja še iščejo.

Negativna novica je prejšnji teden prišla tudi iz Nemčije, kjer je bavarski parlament potrdil spremembo Alpskega načrta, kar pomeni, da je leto dni trajajoča razprava o širitvi smučišča na območju Riedberger Horn končana. Stefan Witty, predsednik CIPRE Nemčija, o tem primeru podrobneje poroča v prispevku "[Sprememba sprožila plaz v prostorskem načrtovanju](#)".

Težko je obdržati pregled nad to tematiko. Zdi se, da je seznam neskončen: Hochzillertal in Spieljoch, Andermatt in Sedrun, Snow Space Salzburg in Zauchensee - Kleinarl, Maiskogel in Kitzsteinhorn ... Vseposod gradijo. Kot pravi Werner Bätzing, strokovnjak in raziskovalec Alp, je konkurenca, ki se bori za vse manjše število smučarjev, vedno bolj neizprosna, obenem pa tudi škoduje manjšim in srednje velikim smučiščem: »Lahko pričakujemo, da bo čez dvajset let na celotnem območju Alp le še nekaj zelo velikih, prostranih smučišč v višjih nadmorskih višinah, medtem ko bodo številne propadle žičnice in druga infrastruktura, ki bo ostala na smučiščih, za Alpe postale okoljsko breme.«

Ideje in pobude za nove poti v turizmu navaja CIPRA International v svoji interaktivni predstavitvi, ki jo je izdelala v okviru projekta [alpMonitor](#).

Viri in več informacij:

Werner Bätzing: Das Tal der weißen Gipfel, v Wir Walsler - Halbjahresschrift für Walsertum» (01/2018) (de) , www.avastrekking.it/cimebianche/proposte.php (fr, it) , www.suedostschweiz.ch/tourismus/2017-10-27/skigebiet-motta-naluns-kann-ausgebaut-werden (de) , www.kitzsteinhorn.at/de/presse/pressemitteilungen/verbindung-maiskogel-kitzsteinhorn (de) , www.skital.com/gondola-link-alpe-dhuez-les-2-alpes-announced (en) , www.kurier.at/chronik/oesterreich/tiroler-gletscherehe-liegt-auf-eis/276_348_513 (de) , www.skiinfo.de/news/a/627866/dav-kritisiert-pl%C3%A4ne-zu-riesigem-gletscherskigebiet-in-tirol (de) , www.snowplaza.de/weblog/7905-skigebiet-wagrain-kleinarl-planer-skiverbindung (de)

Sprememba sprožila plaz v prostorskem načrtovanju

Kmalu le še spomin – nepozidani vrh gore Riedberger Hors. © LEBV

Pravna pot za vzpostavitev povezave med smučiščema na območju Riedberger Horna v Nemčiji je sedaj odprta. Prejšnji teden se je bavarski deželni parlament odločil za potrditev spremembe Alpskega načrta.

Pravni spor zaradi območja Riedberger Horn v Bavarskih Alpah je trenutno v zaključni fazi. Zaradi nasprotovanja Ministrstva za okolje načrtovanje rabe prostora ni bilo uspešno, prav tako ni uspela izvedba postopka za odstop od prvotnega prostorsko-planskega cilja. Sporna civilna pobuda kakšnih tisoč državljanov je nato vendarle odprla politično pot za spremembo Alpskega načrta, ki velja za celotno območje Bavarske. Bavarska državna vlada je le v treh dneh zbrala 4000 mnenj državljanov, nato pa deželni parlamentu predlagala spremembo Alpskega načrta. Ta je spremembo odobril 9. novembra 2017, s tem pa odprl pot projektu širitve smučišča na zaščitenem območju C.

Postopek za spremembo je sporen tudi znotraj vladajoče Krščansko-socialne unije (CSU). Josef Göppel, dolgoletni predsednik delovne skupine CSU za okolje, primerja zadevo Riedberger Horn s sprožitvijo plazu. Ta bo za seboj potegnila še druge posege, ki jih ne bo mogoče zavrniti niti na podlagi tehničnih razlogov. »Demokracija je vedno znova mogoče prilagajati po svoje.« se je politik kritično izrazil o Bavarski radioteleviziji. Glasovanje na lokalni ravni na zelo omejenem območju o primeru, ki zadeva celotno alpsko območje, po njegovem mnenju ni

politično korektno.

Bavarska je bila leta 1970 prva v Evropi, ki je uvedla Ministrstvo za okolje, ustanovila je prvi narodni park v Nemčiji in leta 1972 sprejela Alpski načrt. CIPRA Nemčija se skupaj s svojimi članskimi organizacijami že leta bori proti omilitvi pogojev tega izrednega instrumenta v prostorskem načrtovanju. »Zdaj pa je doseženo – skladno z neoliberalno ekonomsko politiko – podvrženo deregulaciji,« obžaluje nastale razmere njen predsednik Erwin Rothgang. Bavarske okoljske organizacije bodo zaradi spremembe Alpskega načrta pri pristojnem sodišču vložile zahtevo za varstvo zakonitosti.

Vir in več informacij:

www.cipra.org/de/news/bayr-alpenplan-dammbruch-fuer-die-raumplanung (de)

Suša in gozdni požari zajeli Piemontske Alpe

Vztrajna suša je še dodatno pripomogla k širjenju gozdnih požarov. © Antonio Cinotti_flickr

Sušnemu obdobju so sledili požari, ki so v piemontskih dolinah uničili 2000 hektarjev gozda – vplivi podnebnih sprememb in okoljski vplivi, ki jih v Italiji še kako občutijo, imajo zelo hude posledice.

Učinke suše je jasno zaznati: izsušene reke in jezera, predčasen prigon živali s planin, oskrbovanje prebivalstva s pitno vodo iz cistern. Zaradi gozdnih požarov v Alpah konec letošnjega oktobra in dima, ki ga je veter zanesel vse do nižin, je že tako močna onesnaženost zraka tokrat dosegla rekordne vrednosti.

Večina podtaknjeni požari so se zaradi kombinacije podnebnih in okoljskih dejavnikov lahko hitro razširili. V dolinah Susa in Stura so požari divjali še s posebno močjo in uničili več kot 2000 hektarjev gozdne vegetacije. Po podatkih meteorologa in klimatologa Luca Mercallija je globalno segrevanje ozračja s pospešenim izhlapevanjem in izsušitvijo podrastl širjenje požarov le še pospešilo.

Širjenje požarov so pospešili tudi močni vetrovi in velike količine suhe biomase, ki se je z leti nabrala zaradi opustitve in pomanjkljivega negovanja površin, na katerih se je nekdanj gospodarilo in jih danes prekrivajo grmičevje in manjše drevje. Gozdni požari pripomorejo k fragmentiranju ekosistemov, k izgubi biotske raznovrstnosti, k manjšim količinam emisij CO₂, ki jih rastline sicer sprejemajo, k poslabšanju

kakovosti gozdnih tal in destabilizaciji gorskih pobočij. Federica Corado, predsednica CIPRE Italija, je zato na deželo Piemont naslovila pismo, v katerem zahteva konkretno

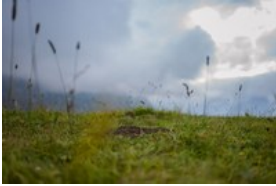
pomoč za manjše občine, ki pa na svojem območju upravljajo velike površine. Poleg tega CIPRA zahteva več dejavnosti za preprečevanje gozdnih požarov, predvsem z izvajanjem ciljnih ukrepov v bližini območij poselitve.

Viri in nadaljnje informacije:

www.nimbus.it/clima/2017/171101SiccitaIncendiNordOvest.htm (it) , www.ansa.it/piemonte/notizie/2017/10/26/incendi-in-val-di-susa-chiamparino-stato-calamita_a3dcc8ba-182c-4e30-af75-43d930d03738.html (it) , www.lastampa.it/2017/10/21/edizioni/cuneo/la-siccat-manda-in-secca-anche-i-laghi-alpini-in-quota-o6r21Bdxmt9JWqXzNdmAeJ/pagina.html (it)

Oh...

© mompl_flickr

S helikopterjem nad alpski gnoj. To opravilo je zdaj že nekaj let ustaljena praksa v vzhodnošvicarski dolini Weisstannental. Jeseni namreč na območju Walabützer Matt s pomočjo helikopterja raztresajo po gorskih pašnikih gnoj, ki ga je v šestih tednih paše za seboj pustilo osemdeset krav, in za ta podvig je potrebno skupinsko delo. Sicer ponjave z gnojem že nekaj let polnijo tudi s pomočjo bagra – ta vsakokrat prepelje do 900 kg gnoja, a lovljenje v vetru plapolajoče prazne ponjave, natančno določanje lokacije spusta in raztovarjanje gnoja na strmih terenu zahteva sodelovanje dvajsetih delavcev. Tako je delo izgubil delavec, ki je bil še do osemdesetih let prejšnjega stoletja poleti edini zadolžen za raztros gnoja s konjem ali vitlom. Sicer pa je sodobna oblika raztrosa gnoja nov izziv za pohodnike po Weisstannentalu: potem ko jim je poleti pretila nevarnost, da jih lahko napadejo krave dojilje, bodo ti morali biti jeseni pozorni na morebitna presenečenja iz zraka ...

Viri:

www.schweizerbauer.ch/vermischtes/allerlei/wenn-der-heli-den-mist-ausbringt-38015.html (de) , www.suedostschweiz.ch/aus-dem-leben/2017-10-13/alpduengung-aus-der-luft (de)

Agenda

11èmes Rencontres alpines - Thème : les énergies renouvelables, 26.11.-04.12.2017, Sallanches/F. [En savoir plus...](#)

Festival international du film de montagne - 34ème édition - Thème « Enfin seul(s) ? », 6.12.-10.12.2017, Autrans/F. [En savoir plus...](#)

Cours: Tourisme doux - des offres qui déchirent! 07.12.2017, Biel/CH. [En savoir plus...](#)

Débat "Montagne et Medias : le grand malentendu ?" 19.12.2017, Chambéry/F. [En savoir plus...](#)

Journées Biennales des Géosciences et de l'Environnement (JBGE 2018) 12.2.-16.2.2018, Lausanne/CH. [En savoir plus...](#)